

บทความวิจัย

วิธีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการตรึงระยะ : กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา

ไมชาเร๊ะ ชูรักษ์ *

อารีฟ หมานระเด็น**

อับดุลเลาะ เซ็ง***

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง วิธีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการตรึงระยะ : กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาสภาพการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางและตอนปลายไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา ๒) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการตรึงระยะของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการตรึงระยะของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียนในโรงเรียนเอกชนจังหวัดสงขลา จำนวน ๓๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า

ผลการวิจัยพบว่า

1. สถานศึกษามีการนำผลการทดสอบระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการวางแผนการวัดคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน วัดความสำเร็จจากการใช้วิธีการตรึงระยะในการพัฒนาความรู้ด้านอิสลามศึกษา ใช้ในการพัฒนาครูและวิธีการในการตรึงระยะนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สะท้อนข้อมูลให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำไปใช้ในการวัดความรู้และความเข้าใจของนักเรียนทางด้านอิสลามศึกษา ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับเปลี่ยนวิธีการตรึงระยะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และใช้ในการสะท้อนข้อมูลให้แก่ผู้เรียน

2. วิธีการที่ใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านการตรึงระยะของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลาได้แก่ การจัดตารางกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้บูรณาการอิสลามในห้องเรียน การตรึงระยะโดยการสร้างบรรยากาศความเป็น

* อาจารย์สาขาอิสลามศึกษา วิทยาลัยชุมชนสตูล

** นักวิชาการอิสระ

*** รองผู้อำนวยการกลุ่มการบริหารวิชาการ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาคาร

อิสลามในโรงเรียน กิจกรรมฮาลาเกาะห์ (กลุ่มศึกษาอิสลาม) เคาเราะฮ์ (การอบรมสัมมนา) เรียะหุละฮ์ (การพัฒนาการศึกษา) มุค็อยยัม (การทำค่าย) คิยาม (การถือศีลอด) กิยามุลลัยลุล (การละหมาดในยามค่ำคืน) และการมุ่งสู่ความพึงพระทัยของอัลลอฮ์ โดยการการใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมาย ควบคู่ไปกับการขออุมม (ขอพรต่ออัลลอฮ์) และการตะวักัลอะลัลลอฮ์ (การมอบหมายต่ออัลลอฮ์)

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการตรึงของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา ได้แก่ ๑) การพัฒนาบุคลากร โดยการศึกษา ดูงาน การให้ความรู้ด้านอิสลามศึกษาแก่ครูรอบปี การแนะนำเทคนิค/วิธีการที่หลากหลายในการตรึง ๒) การพัฒนา/ปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานในการตรึง โดยการเพิ่มความถี่ของกิจกรรมที่ทำแล้วได้ผล เพิ่มความเข้มข้นของกิจกรรม มุ่งสู่การฝึกปฏิบัติจริง สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการตรึง และ ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการตรึง

คำสำคัญ : ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา ตรึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดสงขลา

RESEARCH

Achievement Development of Islamic National Educational Test (I-NET) through Tarbiyah Approach of Private Schools, Songkhla Province : A Case Study.*Maisarah Koonruk***Arif Manraden****Abdullah Seng******ABSTRACT**

The aims of this explore were (1) to study using Islamic National Educational Test (I-NET) result both in the intermediate and advanced levels for developing quality of learners: a case study of private schools, Songkhla province, (2) to study how to develop achievement of Islamic National Educational Test (I-NET) through Tarbiyah approach of private schools, Songkhla province, (3) to study suggestions on achievement development of Islamic National Educational Test (I-NET) through Tarbiyah approach of private schools, Songkhla province. The 30 samples used in this study were from directors, academic affairs heads, teachers, students of private schools, Songkhla province. The instrument used in the study was a semi-structure questionnaire by triangulation in data analysis.

The research results

1. It appeared that the schools used Islamic National Educational Test result for planning to measure their education quality management, measuring the success using Tarbiyah approach for developing Islamic studies knowledge, developing teachers and student Tarbiyah approach more efficiently, reflecting the data to stakeholders for evaluating students' comprehension on Islamic studies content, developing and adjusting Tarbiyah approach more efficiently as well as reflecting the data for students.

2. The methods used in achievement development of Islamic National Educational Test (I-NET) via Tarbiyah approach of Islamic private schools, Songkhla province were namely scheduling daily timetable for students, managing integrated Islamic learning process in Tarbiyah classroom by creating Islamic environment in the schools, doing Halaqoh (Islamic study group), Dauroh (training and seminar), Riahlah (field trip), Muqaiyam (camping), Siyam (fasting), Qiamullai (night prayer) as well as an advance

* Lecturer, Department of Islamic Studies, Satun Community College

** Independent scholar

*** Deputy director of Academic Management Group

toward Allah's satisfaction by making an attempt to reach the goal together with Dua (blessing), Tawakal Allalah (put trust in Allah).

3. The suggestions for the achievement development of Islamic National Educational Test (I-NET) through Tarbiyah approach of private schools in Songkhla province were namely (1) personnel development by providing field trip on Islamic studies to Murabbi covering teaching of various techniques / ways of Tarbiyah, and (2) development / adjustment of Tarbiyah approach by increasing and means of effective activities, concentrating on the practical activities, creating learning environment to support Tarbiyah approach, and conducting a research on Tarbiyah approach.

Keywords: Islamic National Educational Test, Tarbiyah, Private schools, Songkhla province

บทนำ

การประเมินผลการศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ทั้งระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียน เพราะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการจัดการศึกษา ซึ่งการระหว่างประเทศของโลกต่างก็ให้ความสำคัญของการประเมินผลการศึกษา ดังจะเห็นได้จากการประเมินผลโครงการขนาดใหญ่ระดับนานาชาติ เช่น PISA (Program for International Student Assessment) ที่สะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาของแต่ละประเทศ ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิด วิเคราะห์ หมั่นแสวงหาความรู้ ตัดสินใจด้วยเหตุผล และสามารถแก้ปัญหาได้จริงหรือไม่ ซึ่งการประเมินผลศึกษานอกจากจะเป็นการสะท้อนถึงความเอาใจใส่ของครูที่มีต่อผู้เรียน และค่านิยมของสังคมที่มีต่อการศึกษาล้วนแล้ว ยังเป็นกลไกที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (ปนัดดา หัสปราบ, ๒๕๕๗ : ๑) ดังนั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑) จึงกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใน ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ทุกระดับมีเจตนารมณ์เดียวกันคือ ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพในการจัดการศึกษา และการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (Islamic National Educational Test; I-NET) เป็นการทดสอบเพื่อวัดความรู้และความคิดของผู้เรียนตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษา และนำไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่น โดยมีการจัดสอบให้แก่ผู้เรียนที่กำลังศึกษาในปีสุดท้ายของหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญ ในกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล สุราษฎร์ธานี และศูนย์ตาดีกาใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น I-NET จึงมีบทบาทและมีความสำคัญต่อการพิจารณาถึงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และสถานศึกษาที่มีการบูรณาการอิสลามในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ (สะการิยา แวโซ๊ะ และคณะ : ๒๕๕๕)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีการวัดและประเมินผลในหลายระดับเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แต่เมื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผลการทดสอบระดับชาติของผู้เรียนในจังหวัดสงขลาพบว่า คะแนนสอบของนักเรียนไม่เพิ่มขึ้น และในบางปีการศึกษายังลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการขาดทักษะและความเข้าใจในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหาร ครูผู้สอนที่ไม่มีความชำนาญเฉพาะด้าน การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนขาดสื่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในเป้าหมายของการเรียนและการทดสอบ ผู้ปกครองขาดความตระหนักและส่งเสริมต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน (สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร, ๒๕๕๒ : บทคัดย่อ) ดังนั้น การสร้างระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพในสถานศึกษานับได้ว่า เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่สุดต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้อย่างองค์รวมให้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้น พลังสามฝ่ายของบุคลากรในสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เรียน ต้องเกิดจากการมีทักษะความรู้ความสามารถ และสามารถเลือกบทบาทที่เหมาะสมตามศักยภาพแต่ละบุคคลในการขับเคลื่อนองค์กรซึ่งหมายถึง “สถานศึกษา” ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น และเป็นที่น่าสังเกตว่า ถึงแม้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลาไม่ได้

เพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่วางไว้ แต่กลับพบว่าโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เช่น โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาคาร ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ ไม่มีการเปิดสอนหลักสูตรศาสนา แต่ใช้วิธีการตรึงศิษย์ในการบูรณาการความรู้ในด้านต่าง ๆ กับความรู้ด้านศาสนา กลับมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) เพิ่มขึ้นในทุกปีการศึกษา และเมื่อศึกษาข้อมูลของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) กลับพบว่า โรงเรียนรื้อห่านียะห์และโรงเรียนวิทยาสรรค์ศึกษา ก็มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับต้น ๆ ของโรงเรียนประเภทเดียวกัน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ : ๒๕๕๗) ซึ่งเมื่อสัมภาษณ์ผู้เรียนแล้ว ทราบข้อมูลว่า วิธีการสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ด้านอิสลามศึกษา (I-NET) สูงขึ้น เนื่องจากวิธีการตรึงศิษย์ของโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิธีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการตรึงศิษย์ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ อันก่อให้เกิดการพัฒนาของสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางและตอนปลายไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการตรึงศิษย์ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการตรึงศิษย์ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา

คำถามการวิจัย

1. สภาพการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางและตอนปลายไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลาเป็นอย่างไร
2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) โดยการตรึงศิษย์ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา มีวิธีการอย่างไร
3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการตรึงศิษย์ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา มีอะไรบ้าง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการตรึงศิษย์ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา

2.ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนเอกชนในพื้นที่จังหวัดสงขลา ได้แก่ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาคาร โรงเรียนเรีอะห์มานียะห์ และโรงเรียนวิทยาสรรค์ศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ใช้วิธีการตรึงปิยะฮุในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ของผู้เรียน แล้วประสบความสำเร็จในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ โดยโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเป็นโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางด้านอิสลามศึกษา (I-NET) สูงกว่าระดับจังหวัดและระดับประเทศ และมีผลสัมฤทธิ์ในบางรายวิชา หรือผลสัมฤทธิ์โดยภาพรวมอยู่ในลำดับที่ ๑ ถึง ๓ ในระดับจังหวัด

3.ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการตรึงปิยะฮุของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียนละ ๒ คน ครู ๒ คน และตัวแทนผู้เรียน ระดับละ ๑ คน รวมทั้งสามโรงเรียน เป็นจำนวน ๓๐ คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) หมายถึง การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่กำลังเรียนในชั้นอิสลามศึกษาตอนต้น ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลาง และชั้นอิสลามศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๖ ดำเนินการจัดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานโรงเรียน หรือผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ซึ่งมีหน้าที่ในการวางแผนและติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ตั้งแต่ตำแหน่งผู้จัดการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และหัวหน้าฝ่าย

ครู หมายถึง ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียนโดยใช้วิธีการตรึงปิยะฮุเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ หรือผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการตรึงปิยะฮุนักเรียน

มูร้อบปิยะ หมายถึง ผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติการสอน และหรือครูที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบในการตรึงปิยะฮุนักเรียน

ผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา

การตรึงปิยะฮุ หมายถึง การฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง และเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด มีวิธีการ หลักสูตร การติดตามผล โดยมีมูร้อบปิยะ (ครูผู้รับผิดชอบในการตรึงปิยะฮุ) เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งมีความมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่าง จนมีความชำนาญหรือกลายเป็นนิสัยประจำตัว และส่งผลให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับเครื่องมือในการวิจัยนั้น ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยนับเป็นเครื่องมือวิจัยเช่นกัน ดังนั้น ในการวิจัยเรื่องนี้ คณะวิจัยจึงนับเป็นเครื่องมือวิจัยประเภทหนึ่งทั้งในขณะที่สัมภาษณ์แบบ

เจาะลึกเป็นรายบุคคล (Indept Interview) การสังเกต (Observation) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีเครื่องมือวิจัยอื่น ๆ เพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1.แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) เป็นชุดของประเด็นคำถามที่กำหนดขึ้นไว้เป็นกรอบในการสนทนาเพื่อสอบถามสิ่งที่สนใจศึกษา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ คณะวิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview Form) เป็นคำถามที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์สามารถปรับเปลี่ยนข้อความคำถามตามความเหมาะสม ซึ่งมีคำถามในลักษณะปลายเปิดและการวางรูปแบบจะเน้นความสะดวกในการถาม การตอบ และการบันทึก

2.แบบสังเกต เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ประกอบการสังเกตพฤติกรรม หรือการปฏิบัติเฉพาะเรื่อง โดยเป็นแบบฟอร์มบันทึกผลการสังเกตตามตัวแปรและประเด็นที่ต้องการรวบรวมข้อมูล

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.การดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1.1 ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นข้อคำถาม โดยศึกษาโจทย์วิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย คำถามการวิจัย ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน แล้วนำมาสังเคราะห์กำหนดข้อคำถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถามหลัก (Main question) คำถามรอง (Follow up question) และคำถามเจาะลึกรายละเอียด (Probe) โดยข้อคำถามจะมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ดังตัวอย่าง

Topic	Main question	Follow up question	Probe question	ผู้เกี่ยวข้อง
การดำเนินงาน	ส ก า พ ก า ร	- มีใครเป็นผู้รับผิดชอบ	- แต่งตั้ง	- ผู้บริหาร
ด ั ร ปิ ย ะ ฐ	ดำเนินงาน	ในการดำเนินงาน	ค ณ ะ ก ร ร ม ก า ร	- ครู
นักเรียน	ด ั ร ปิ ย ะ ฐ นั ก เรี ย น	- มีวิธีการดำเนินงาน	ดำเนินการอย่างไร	- นักเรียน
	ในโรงเรียนเป็น	อย่างไร	- มีแผนการ	
	อย่างไร		ดำเนินงานอย่างไร	

1.2 ข้อคำถามการสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และนักเรียน เพื่อเก็บข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ข้อคำถาม โดยศึกษาโจทย์วิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย คำถามการวิจัย ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน แล้วนำมาสังเคราะห์และกำหนดข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกับโจทย์วิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย การใช้ข้อคำถามที่สร้างขึ้นกับแต่ละกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งบางกลุ่มอาจต้องใช้ภาษาถิ่นด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความไว้วางใจและง่ายในการสอบถาม

1.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการหาความตรง (Validity) ความตรง (Validity) ผู้วิจัยได้จัดทำข้อคำถามเพื่อการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยสังเคราะห์องค์ความรู้จากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จนได้ข้อคำถามที่สอดคล้องกับโจทย์วิจัย และวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความน่าเชื่อถือ และนำไปใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ไม่ใช่พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบว่าได้คำตอบเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการหรือไม่ กรณีที่ยังได้ข้อมูลไม่ตรงประเด็นที่ต้องการ ผู้วิจัยนำเครื่องมือมาปรับปรุงประเด็นข้อคำถามใหม่ และนำไปทดลองใช้จนกระทั่งได้ข้อมูลที่ตรงกับความต้องการ และความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ

เพื่อหาความเที่ยงของข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ทำการฝึกปฏิบัติการใช้เทคนิคและเครื่องมือที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เช่น การฝึกทักษะการสนทนากลุ่ม การฝึก การสัมภาษณ์เชิงลึก การฝึกบันทึกข้อมูลภาคสนามที่เป็นลายลักษณ์อักษร ฝึกการจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล การตีความข้อมูล การพรรณนา แล้วนำผลการทดลองฝึกมารวบรวมกันวิพากษ์ถึงข้อบกพร่องการฝึกการทดลองใช้เครื่องมือตามที่กล่าวมา ทั้งด้านที่เป็นพฤติกรรม ด้านความตรงประเด็นของข้อคำถาม และแบบบันทึกต่าง ๆ จากนั้นได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้คงที่ (Consistency) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยมีทักษะและประสบการณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 การศึกษาเอกสาร (Document study) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย เอกสารทั่วไป ได้แก่ ผลการทดสอบระดับชาติ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดริบะฮ์นักเรียน และหน้าที่ของผู้รับผิดชอบในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์และการดริบะฮ์นักเรียน ขั้นตอน วิธีการในการดูแลนักเรียน ทฤษฎี การวิจัยเชิงคุณภาพ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการดริบะฮ์นักเรียน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ การดริบะฮ์นักเรียน สรุปรายงานการดำเนินงานของโรงเรียน เอกสารหลักฐานทางวิชาการของโรงเรียน เอกสารที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนและชุมชน

1.2 เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion : FGD) การสนทนากลุ่ม จะดำเนินการการจัดสนทนากลุ่มเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยได้ทำ Focus Group Discussion ทั้งในกลุ่ม ผู้บริหาร ครู และนักเรียน โดยผู้วิจัยเลือกผู้ช่วยวิจัยที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับกระบวนการจัดสนทนากลุ่มในประเด็นที่ปรึกษา ทำหน้าที่ผู้ดำเนินการ (Moderator) ผู้จดบันทึก (Note taker) และผู้ช่วยเหลือ (Assistant) นอกจากนี้เพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ครบถ้วน ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องบันทึกเสียงประกอบ การสนทนากลุ่มตลอด

1.3 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Dept Interview : IDI) การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานดริบะฮ์นักเรียนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยแยกเป็นกลุ่มตามลักษณะข้อผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และนักเรียน โดยในการสัมภาษณ์ ผู้ถูกสัมภาษณ์ในแต่ละคน ผู้วิจัยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์มากกว่าหนึ่งครั้ง ซึ่งแนวคำถามมีลักษณะเป็นหัวข้อสนทนากว้าง ๆ หรือเป็นคำถามปลายเปิด ใช้เป็นแนวทางสำหรับการพูดคุยผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างไม่เป็นทางการ มีการเปิดการสนทนาที่ไม่เตรียมการไว้ล่วงหน้า ดังนั้น คำถามเพื่อสัมภาษณ์จึงเป็นคำถามที่เป็นปรากฏการณ์จริง และเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ สามารถเชื่อมโยงการสัมภาษณ์เข้าสู่ประเด็นที่ต้องการอย่างลึกซึ้งได้ สามารถตรวจสอบความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ นอกจากนี้ ผู้สัมภาษณ์ยังสามารถสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น สีหน้า ท่าทาง แววตา น้ำเสียง และความรู้สึกลึกซึ้งของผู้ให้สัมภาษณ์ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ได้ด้วย ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัย ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้เวลาไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ต้องการถ่ายทอดให้กับผู้วิจัย ผู้ให้สัมภาษณ์จะไม่ชี้แนะทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตอบไปในแนวทางที่ผู้วิจัยต้องการ ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบให้เข้าตรงกันกับผู้ให้ข้อมูลหลัก และสรุปประเด็นตามแนวคำถาม (Guideline) เป็นระยะ พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมในการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลักไปพร้อมกัน เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

ของผู้วิจัย (ไมชาเร้าะ ขุนรักษ์, ๒๕๕๗ : ๙๙) โดยในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จนกว่าจะได้ข้อมูลที่อิ่มตัว (Data saturation) โดยไม่พบข้อสงสัยหรือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น (องอาจ นัยพัฒน์, ๑๕๔๘ : ๒๓๓)

การจัดวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ตามแนวทางวิจัยเชิงคุณภาพ และการตีความโดยยึดทัศนะคนใน (Emic) มีขั้นตอนการดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยกระทำภายหลังการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มทุกครั้ง เพื่อจะได้ปรับปรุงประเด็นข้อคำถามในครั้งหลังโดยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 ดำเนินการถอดเทปบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็น บทสนทนา ระหว่างผู้วิจัย และผู้ให้ข้อมูล และเก็บข้อมูลในรูปเอกสาร

1.2 นำข้อมูลที่เก็บในรูปเอกสารมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ พรรณนา และนำมาสร้างข้อสรุปเบื้องต้นเพื่อนำมาอธิบายความสัมพันธ์ของกลุ่มข้อมูลต่างๆ และคัดแยกข้อมูลที่ไม่ต้องการออกเป็นระยะ ๆ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตีความ

ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดที่จัดหมวดหมู่แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา เชื่อมโยงกันแล้วทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของ การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา ผ่านวิธีการตรึงปิยะสุ

3. วิธีการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกวิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูลมาใช้ในการตรวจสอบคุณภาพข้อมูล (Data triangulation) โดยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะพิจารณาข้อมูลที่ได้มาว่า มีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงไร โดยมีรายละเอียดในแต่ละกระบวนการคือ การตรวจสอบข้อมูลที่จะได้จากการเข้าไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างศึกษา เป็นข้อมูลที่ได้จากการพูดคุยและทดสอบซ้ำหลายครั้ง เพื่อที่จะได้รับความถูกต้องของข้อมูลมากที่สุด ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาด้วย โดยจะตรวจสอบในด้านความครบถ้วนของข้อมูล ความเป็นจริงของข้อมูล และความตรงของข้อมูลและมีความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Valid and Reliable) ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลโดยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) โดยเป็นการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารข้อมูลพื้นฐานของข้อมูล กับข้อมูลที่ได้มาจากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก และข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ซึ่งได้จากการกระทำในแหล่งสถานที่ต่างกัน เช่น ในโรงเรียน และนอกโรงเรียน กระทำกับแหล่งข้อมูลจากบุคคลที่ต่างกัน เช่น ข้อมูลที่ได้จากครู จากนักเรียน กระทำในแหล่งที่เป็นเวลาต่างกัน เช่น ข้อมูลที่ได้จากผู้บริหาร ครู และที่ไม่ใช้วันเวลาเดียวกันแล้วยังเหมือนกัน หรือคงเส้นคงวาหรือไม่

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางและตอนปลายไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา โดยเป็นโรงเรียนที่มีการใช้วิธีการตรึงคะแนนในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารและครูพบว่า มีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 ผู้บริหาร

1.1.1 ใช้ในการวัดคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ซึ่งผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ของโรงเรียน ที่ได้รับ เป็นตัวบ่งชี้ว่าวิธีการตรึงคะแนนที่โรงเรียนใช้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบ ทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ได้ โดยพบว่า ผู้บริหารนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการวัดคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ มากน้อยเพียงใด โดยคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ทำให้ทราบว่า การจัดการศึกษาอิสลามของโรงเรียนประสบความสำเร็จโดยมีผลการทดสอบเป็น สิ่งยืนยัน

1.1.2 ใช้ในการวัดความสำเร็จจากการใช้วิธีการตรึงคะแนนในการพัฒนาความรู้ด้านอิสลามศึกษา

โรงเรียนได้ใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) เป็นตัวชี้วัดคุณภาพในการจัดการศึกษาอิสลามโดยใช้วิธีการตรึงคะแนนเป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษา ซึ่งพบว่าการใช้วิธีการตรึงคะแนน ซึ่งให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์จริงจะช่วยให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจอิสลามศึกษา ได้ดีกว่าการเรียนรู้โดยการฟังบรรยาย และการท่องจำจากตำรา ซึ่งมักมีข้อจำกัดเพียงแคในท้องเรียนเท่านั้น

1.1.3 ใช้ในการพัฒนาครูและวิธีการในการตรึงคะแนนนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้บริหารได้นำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพในการตรึงคะแนนของครู โดยนำมาวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งในการตรึงคะแนนของโรงเรียน และหาวิธีการเพื่อพัฒนาให้การตรึงคะแนนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.1.4 สะท้อนข้อมูลให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้บริหารนำคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการสะท้อนผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งประกอบด้วย นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ได้ทราบถึงผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยใช้คะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) เป็นส่วนหนึ่งในการบ่งชี้คุณภาพในการจัดการศึกษา

1.2 ครู

1.2.1 ใช้ในการวัดความรู้และความเข้าใจของนักเรียนทางด้านอิสลามศึกษา

ครูได้ใช้ในการวัดความรู้ความเข้าใจอิสลามศึกษาของนักเรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจในระดับใด โดยใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) มาเป็นเกณฑ์

1.2.2 ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา/ปรับเปลี่ยนวิธีการในการดำริยะสุให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ใช้ในการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนวิธีการในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงมากขึ้น เพราะจากการแลกเปลี่ยนกับนักเรียนและการสังเกตของครูพบว่า วิธีการดำริยะสุที่นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้และปฏิบัติจากประสบการณ์และอยู่ในสถานการณ์จริงนั้น จะช่วยให้นักเรียนสามารถทำข้อสอบได้ดีกว่าการฟังบรรยายหรือการทำแบบฝึกหัดในห้องเรียน

1.2.3 สะท้อนข้อมูลให้แก่ผู้เรียน

ครูนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) มาใช้ในการสะท้อนข้อมูลให้แก่ผู้เรียน โดยนำคะแนนที่ได้ในภาพรวมแจ้งให้ผู้เรียนทราบ เพื่อเป็นการกระตุ้น และเสริมแรงให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาศักยภาพของตัวเอง และมุ่งมั่นในการเข้าร่วมกิจกรรม การดำริยะสุจากสถานศึกษาให้มากขึ้น

2. ผลการศึกษาวิธีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านการดำริยะสุของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านการดำริยะสุของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลานั้น แต่ละโรงเรียนที่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างอาจมีกิจกรรม วิธีการหรือรายละเอียดปลีกย่อยในการปฏิบัติที่แตกต่างกันบ้าง แต่คณะวิจัยได้นำวิธีที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการดำริยะสุนักเรียนมาสรุปเป็นวิธีการดังต่อไปนี้

2.1 จัดตารางกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน

การจัดตารางกิจวัตรประจำวันของผู้เรียนนั้น เป็นสิ่งที่ทางโรงเรียนได้กำหนดขึ้น เพื่อเป็นกฎระเบียบและข้อปฏิบัติซึ่งผู้เรียนจะต้องปฏิบัติ/เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่โรงเรียนกำหนด ทั้งนี้ ในการปฏิบัติตามตารางกิจวัตรประจำวันทางโรงเรียนกำหนดขึ้น นับเป็นการดำริยะสุแบบค่อยเป็นค่อยไปจนเกิดความเคยชิน โดยเป็นการทำกิจวัตรที่ทางโรงเรียนได้กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการดำริยะสุนักเรียนให้ทำซ้ำ ๆ กันจนกลายเป็นนิสัยและความเคยชินที่ต้องทำในที่สุด โดยโรงเรียนได้กำหนดตารางกิจวัตรประจำวันของนักเรียนโดยเรียกว่า ตาราง ๒๔ ชั่วโมง ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการใช้เวลาใน ๑ วันให้เกิดความคุ้มค่า และอะมัลอิดาอะฮ์เป็นส่วนหนึ่งที่ถูกกำหนดให้อยู่ในกิจวัตรของนักเรียน โดยตาราง ๒๔ ชั่วโมงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งในการฝึกผู้เรียนให้เกิดความเคยชินในด้านต่าง ๆ เพราะต้องอาศัยความอดทน และความพยายามเป็นอย่างมาก และเมื่อผ่านไประยะหนึ่งนักเรียนก็จะทำกิจกรรมได้จนเป็นลักษณะนิสัย จนนักเรียนสามารถดำเนินกิจวัตรประจำวันโดยสามารถนำอิสลามมาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ซึ่งการดำริยะสุด้วยวิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักใช้อิสลามเป็นวิถีในการดำเนินชีวิต โดยมีตารางกิจวัตรประจำวัน เป็นเครื่องมือที่ช่วยเชื่อมโยงแนวทางการใช้ชีวิตในรูปแบบอิสลาม จนในที่สุดวิถีเหล่านี้กลายเป็นวิถีปกติของผู้เรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำหน้าที่ของตนเองในด้านการเรียนให้เป็นหน้าที่หนึ่งซึ่งต้องรับผิดชอบ โดยมีจุดมุ่งหมายที่ไม่ใช่เพียงแค่ให้ได้ผลสัมฤทธิ์สูงเมื่อสอบเท่านั้น แต่การเชื่อมโยงหน้าที่ให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำหน้าที่ของผู้ศรัทธาในอัลลอฮ์ที่มีจุดมุ่งหมายสูงสุดในการทำหน้าที่นั้นคือความโปรดปรานของอัลลอฮ์ ซึ่งในการปลูกฝังให้นักเรียนมีจุดมุ่งหมายเช่นนี้นับเป็นวิธีการที่มีผลต่อความมุ่งมั่นของผู้เรียนและครูรอบบิยผู้ทำหน้าที่ในการดำริยะสุ นั้นเป็นเพราะผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามมีจุดมุ่งหมายสูงสุดในหัวใจ นั่นคือ ความโปรดปรานของอัลลอฮ์ ตารางกิจวัตรประจำวันจึงกลายเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองเพื่อความสุขทั้งโลกนี้และโลกหน้า

2.2 การจัดการกระบวนการเรียนรู้บูรณาการอิสลามในห้องเรียน

การตรึงประสิทธิภาพวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยบูรณาการอิสลามในห้องเรียน โดยวิธีการให้ครูจัดทำแผนบูรณาการความรู้เกี่ยวกับอิสลามด้วยการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนโดยการนำความรู้จากอัลกุรอาน และอัลหะดีษไปบูรณาการในวิชาที่สอน จึงส่งผลให้นักเรียนสามารถมีความรู้เกี่ยวกับอัลกุรอานและอัลหะดีษได้จากการเรียนวิชาสามัญทั่วไป เช่น นักเรียนสามารถเรียนรู้เรื่องของชั้นต่าง ๆ ของโลกในวิชาวิทยาศาสตร์นำมาเชื่อมโยงกับอัลกุรอานที่มีการกล่าวถึงชั้นต่าง ๆ ของโลก เป็นต้น ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนด้วยวิธีการนี้ จะส่งผลให้นักเรียนสามารถเข้าถึงแก่นของอัลกุรอานและอัลหะดีษที่มีอยู่จริงและพิสูจน์ได้ ผ่านทางทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ นอกจากนี้ ก็ยังมีในบางทฤษฎีที่มีความขัดแย้งกันระหว่างอัลกุรอานและ อัลหะดีษกับวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ก็ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงวิธีการคิดและวิเคราะห์ที่เชื่อมโยงกับหลักความเชื่อและการค้นคว้าหาความจริงที่มาจากอัลกุรอานหรืออัลหะดีษ การที่ครูจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยการนำอัลกุรอานและอัลหะดีษมาเชื่อมโยงกับศาสตร์ในรายวิชาที่ครูสอน ผู้เรียนรู้สึกว่าการสอนศาสตร์สมัยใหม่ ในปัจจุบัน และนำความรู้เกี่ยวกับอิสลามมาเชื่อมโยงด้วย ทำให้พวกเขาารู้สึกมีความสุขในการเรียนรู้ และรู้สึกดีที่ได้ศึกษาอัลกุรอานควบคู่ไปกับศาสตร์ที่ครูสอนเพราะอิสลามส่งเสริมให้มีการศึกษาอัลกุรอาน และถือว่าเป็นอิบาตะฮะดีษที่มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติ ดังนั้น เมื่อการตรึงประสิทธิภาพวิธีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการอิสลามในห้องเรียนก็จะเป็นการสร้างความสุขให้แก่ผู้สอนและผู้เรียน เนื่องจากมีอัลหะดีษซึ่งบันทึกโดยท่าน บุคอรีและมุสลิม “คนที่ดีที่สุดในหมู่พวกท่านคือผู้ที่เรียนอัลกุรอานและสอนอัลกุรอาน” ซึ่งทั้งผู้สอนและผู้เรียนเชื่อว่า การตรึงประสิทธิภาพวิธีนี้ซึ่งมีอัลกุรอานและอัลหะดีษอยู่ด้วยจะช่วยให้พวกเขาประสบความสำเร็จทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของมุสลิมทุกคน

2.3 การตรึงประสิทธิภาพการสร้างบรรยากาศความเป็นอิสลามในโรงเรียน

การสร้างบรรยากาศความเป็นอิสลามในโรงเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้ และปฏิบัติตนเป็นมุสลิมที่ดีความสนใจใคร่รู้ใคร่เรียนให้แก่ผู้เรียน โรงเรียนเรียนที่มีบรรยากาศเต็มไปด้วยการศึกษาอิสลาม มีความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันและกัน ย่อมเป็นแรงจูงใจภายนอกที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียน รักการอยู่ร่วมกันใน และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความประพฤติอันดีงามให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้การมีห้องเรียนที่มีบรรยากาศแจ่มใส สะอาด สว่าง กว้างขวางพอเหมาะ มีโต๊ะเก้าอี้ที่จัดวางอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยก็เป็นอีกประการหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความสุขกับการใช้ชีวิตในโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนได้จัดให้โรงเรียนมีบรรยากาศความเป็นอิสลามเพื่อเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศความเป็นอิสลามเป็นวิธีการตรึงประสิทธิภาพนักเรียนโดยใช้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การตรึงประสิทธิภาพนักเรียน ทั้งการใช้บุคคล ได้แก่ ครู และเพื่อนนักเรียน รวมทั้งใช้สถานที่ที่เอื้อต่อการตรึงประสิทธิภาพ เช่น ห้องละหมาด ห้องสมุด บริเวณโดยรอบของโรงเรียน และสถานที่ทำกิจกรรมอื่น ๆ โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ เป็นสื่อที่ช่วยให้นักเรียนได้สัมผัสการตรึงประสิทธิภาพโดยใช้บรรยากาศความเป็นอิสลามที่แวดล้อมนักเรียน หรือการตกแต่งสถานที่ระหว่างนักเรียนด้วยกัน ที่ต้องใช้อัลกุรอานและอัลหะดีษในการตกแต่งสถานที่และกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดสถานการณ์นักเรียนต้องนำความรู้ทางด้านอิสลามศึกษามาใช้และกลายเป็นซึมซับความรู้โดยไม่รู้ตัว

2.4 กิจกรรมฮาลาเกาะห์ (กลุ่มศึกษาอิสลาม)

กิจกรรมฮาลาเกาะห์ (กลุ่มศึกษาอิสลาม) เป็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนได้กำหนดให้จัดขึ้น เพื่อศึกษาอิสลาม ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจเนื้อหาอิสลาม และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ด้วยจำนวนในแต่ละกลุ่มที่มีไม่เกิน ๑๕ คน ช่วยให้ครูและนักเรียนได้มีความใกล้ชิด และครูสามารถรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้จากวิธีการนี้ ทำให้นักเรียนกล้าที่จะตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็น จนก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านกระบวนการต่าง ๆ ที่ครูนำมาใช้เพื่อฝึกนักเรียน นับเป็นวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความรู้ในด้านอิสลามศึกษา การฮาลาเกาะห์ (กลุ่มศึกษาอิสลาม) ประกอบด้วย การนำเสนออัลกุรอาน และตัฟซีร (อรรถาธิบาย) แจ้งเพื่อทราบ ตามด้วยข่าวสาร บอกเล่าเรื่องราวที่ดี นำเสนอวิชาหะดีษ/ชีเราะฮ์ (ชีวประวัติของท่านนบีมุฮัมมัด) สอบถามความเป็นไปของผู้ร่วมกลุ่มฮาลาเกาะห์ถึงช่วงเวลาที่ผ่านมานับเป็นการศึกษาสภาวะจิตใจ ความรู้สึก เรื่องราวและปัญหาของสมาชิกในกลุ่มฮาลาเกาะห์ และพูดคุยแลกเปลี่ยน รวมทั้งช่วยกันแก้ปัญหาในกรณีที่พบว่าสมาชิกในกลุ่มคนใดพบปัญหา หลังจากนั้นจึงมีการนำเสนอวิชาอากิดะฮ์/ฟิกเราะฮ์ ติดตามอะมัลในรอบสัปดาห์ และเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีหน้าที่ในการค้นคว้าได้นำเสนอเกี่ยวกับชาวโลกมุสลิมทั้งในและต่างประเทศ เมื่อเสร็จสิ้นทุกขั้นตอนแล้ว จึงเป็นการกำหนดหน้าที่ครั้งต่อไป สรุปและจบท้ายด้วยนาติหะฮ์ คอติมะฮ์ และดุอาอ์ ซึ่งใช้เวลา ๒ คาบเรียน (ประมาณ ๑๐๐ - ๑๒๐ นาที)

2.5 เตาเราะฮ์ (การอบรมสัมมนา) ตามสถานการณ์โลก ประเทศ ชุมชน เหตุการณ์ในโรงเรียน หรืออื่น ๆ

การเตาเราะฮ์ (การอบรม/สัมมนา) เป็นการจัดสัมมนาตามสถานการณ์โลก ประเทศ ชุมชน เหตุการณ์ในโรงเรียน หรืออื่น ๆ โดยไม่ได้ระบุว่าต้องเป็นประเด็นศาสนาเพียงอย่างเดียว และไม่ได้กำหนดชัดเจนว่าต้องสัมมนาเรื่องอะไร หากแต่กำหนดประเด็นสัมมนาตามความเหมาะสมของบริบท และสถานการณ์ช่วงนั้น ๆ ซึ่งการตรึงด้วยวิธีการนี้ ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สถานการณ์รอบข้างและสามารถนำความรู้เกี่ยวกับอิสลามศึกษามาใช้ประกอบการสัมมนา ฝึกให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์

2.6 เรียะหุละฮ์ (การทัศนศึกษา)

เป็นวิธีการตรึงซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยผู้เรียน จะได้รับความรู้จากประสบการณ์ตรง การลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจและจดจำสิ่งที่ได้พบเห็นในเวลาอันรวดเร็วและเป็นเวลานาน และการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้เป็นการใช้แหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด นอกจากนี้แล้วยังมีจุดประสงค์แฝงเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรู้จักซึ่งกันและกัน ได้มีประสบการณ์ทางสังคม รวมทั้งได้มีโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเองอีกด้วย ทั้งนี้จะเชื่อมโยงไปสู่การเกิดความรู้เห็นในตนเอง ทักษะกระบวนการการเรียนรู้เป็นกลุ่มและเกิดการเรียนรู้ในเรื่องราวของระบบนิเวศและสิ่งรอบตัวที่พบเห็น การตรึงด้วยวิธีการนี้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในการบริหารจัดการในเรื่องต่าง ๆ ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมก่อนออกเดินทาง การจัดสัมภาระ และการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อนร่วมทาง และเป็น การนำสิ่งที่ครูตรึงในโรงเรียนมาใช้ในสถานการณ์จริง เช่น ในเรื่องของการละหมาดในขณะที่เดินทาง การเป็นอิหม่าม (ผู้นำละหมาด) การเป็นมะอ์มูม (ผู้ละหมาดตามอิหม่าม) การดูทิศเพื่อจะหันในเวลาละหมาด หรือ เรื่องของการอ่านดุอาอ์ (บทขอพร) ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ระหว่างการเดินทาง การดูทิศละหมาด หรือการรักษาเวลาที่จะต้องรักษาเวลาให้ได้ตามกำหนดการ ฝึกความอดทนในการเดินทางร่วมกับบุคคลอื่น ๆ และการรับกับสถานการณ์เฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้นในจากการเดินทาง รวมทั้งมารยาทต่าง ๆ ที่ต้องนำไปปฏิบัติ เช่น ไม่ว่าจะเป็นมารยาททางสังคม มารยาทอิสลาม นั่นคือสิ่งที่นักเรียนจะได้จากการปฏิบัติและการพบเจอจากประสบการณ์จริง ซึ่งการเรียะหุละฮ์นั้น นอกจากจะเป็นการตรึงนักเรียนแล้ว ยังเป็นการสร้างและกระชับความสัมพันธ์ที่ระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนที่ได้เรียะหุละฮ์อีกด้วย

2.7 มุคัยยัม (การทำค่าย)

การเข้าค่ายเป็นวิธีการดัดนิสัยที่ใช้การจำลองชีวิตจริงของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การเสียสละ การให้ และการช่วยเหลือ ซึ่งในการจัดค่ายมีรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างกันไป ตามวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายของค่าย ได้แก่ การทำค่ายสำหรับนักเรียนแกนนำ เป็นค่ายที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนแกนนำของโรงเรียน โดยให้นักเรียนเป็นผู้บริหารจัดการโครงการ โดยเริ่มตั้งแต่การเขียนโครงการ ขอบทุน คู่มือการทำค่าย เตรียมการ ทำกำหนดการต่าง ๆ เป็นฝึกให้นักเรียนให้รู้จักดำเนินงานด้วยตนเอง และในขั้นตอนของการจัดค่าย จะใช้กิจกรรมที่หรือสถานการณ์ที่ยากลำบากกว่าชีวิตจริง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในการวางแผน แก้ปัญหา และรู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวมทั้งได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีมเพื่อให้สามารถบรรลุภารกิจที่ได้รับ การทำค่ายเพื่อปรับพฤติกรรมนักเรียน เปรียบเสมือนเป็นการปลุกนักเรียนให้ตื่นจากการหลับใหล และความอ่อนแอในด้านการทำอะมัลอิบาดะฮ์โดยใช้ระบบของค่ายและกิจกรรมตามภารกิจต่าง ๆ ที่ครูมูร็อบบีย์ได้จัดขึ้น โดยเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้คิด ตระหนักในหน้าที่ของตนเอง และเกรงกลัวต่อบาป ทั้งบาปที่ทำในสิ่งที่ไม่ดี และบาปที่เกิดจากการละเลยหน้าที่ และค่ายลูกเสือ ซึ่งเป็นการจัดค่ายตามที่หลักสูตรกำหนด แต่มีการปรับให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน และใช้วิธีการของลูกเสือมาใช้ในการดัดนิสัยนักเรียน โดยโรงเรียนได้ดัดนิสัยนักเรียนโดยสอดแทรกไปในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม การจัดกิจกรรมที่ไม่ขัดกับหลักการของอิสลาม และได้นำความรู้จากการดัดนิสัยด้วยวิธีการอื่นจากในรั้วสถานศึกษามาใช้ในค่าย

2.8 คิยาม (การถือศีลอด)

การดัดนิสัยด้วยการถือศีลอดสุนัต เป็นการถือศีลอดที่ไม่ได้เป็นการบังคับสำหรับมุสลิม แต่เป็นการส่งเสริมให้กระทำ จากการเชิญชวนของโรงเรียนและการถือศีลอดตามความสมัครใจที่นักเรียนตั้งใจจะถือศีลอดด้วยตัวเอง ซึ่งในการถือศีลอดจะมี บาบอกก็จะชวนให้ถือศีลอดสุนัตกัน ก็จะมี ๒ แบบ ก็คือ การถือศีลอดสุนัตในวันจันทร์กับวันพฤหัสบดี และแบบที่สองก็คือการถือศีลอดตามสถานการณ์ เช่น การถือศีลอดในเดือนชะอฺบาน การถือศีลอดในวันอาชูรอและวันดาฮูอา การถือศีลอดสามวันข้างขึ้นของทุกเดือน การถือศีลอดในวันอาชูรอพะอ์ ซึ่งการดัดนิสัยด้วยวิธีการนี้ครูมูร็อบบีย์ได้กล่าวถึงประโยชน์ไว้ว่า เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้นำหลักการที่เป็นเนื้อหาในเกี่ยวกับอิสลามศึกษามาปฏิบัติจริง ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติและนำมาใช้ได้ เพราะเป็นสิ่งที่ผู้เรียนได้นำมาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้กลายเป็นความทรงจำส่วนลึกของผู้เรียน

2.9 การกียามุลลัยล (การละหมาดในยามคำคืน)

กียามุลลัยล คือการละหมาดสุนัตอย่างหนึ่งซึ่งอยู่ช่วงเวลาระหว่างเสร็จสิ้นการละหมาดอิชาอจนกระทั่งถึงละหมาดศุบหฺ การกียามุลลัยลเป็นกระบวนการซึ่งทำนรอซูลได้ทำเป็นแบบอย่างเพื่อหล่อหลอมและขัดเกลาจิตวิญญาณแห่งอัลอิสลามที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมุสลิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ผู้ที่ทำงานเพื่ออิสลามทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นปัจเจกหรือเป็นกลุ่มคณะ รวมถึงผู้ที่แสวงหาความโปรดปรานและรางวัลตอบแทนที่ยิ่งใหญ่จากพระผู้อภิบาล ดังนั้น โรงเรียนจึงได้นำการดัดนิสัยโดยให้กียามุลลัยลมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนานักเรียน ซึ่งในช่วงที่มีกิจกรรมดังกล่าว นักเรียนก็จะนอนค้างที่โรงเรียน และมีครูมูร็อบบีย์หรือรุ่นพี่เป็นผู้ทำหน้าที่ในการปลุกนักเรียนให้ละหมาดร่วมกัน ซึ่งการดัดนิสัยด้วยวิธีการนี้ทำให้ผู้เรียนได้รู้ถึงวิธีการจากการดัดนิสัยผู้เรียนผ่านการปฏิบัติจริง ในด้านความรู้ ความเข้าใจ ก็จะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจวิธีการ กฎเกณฑ์และความประเสริฐของการละหมาดกียามุลลัยล ส่วนในด้านจิตใจ ก็จะส่งผลให้ผู้เรียน

มีความใกล้ชิดกับอัลลอฮ์ และมีโอกาสจากอัลลอฮ์ที่สั่งให้ท่านนบีได้ละหมาดเมื่อยามที่ท่านรู้สึกกังวลและหวาดกลัว แสดงให้เห็นว่าการศึกษามุสลัยนอกจากจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้ผู้แสวงหาความโปรดปรานสำหรับอัลลอฮ์แล้วยังช่วยให้ผู้ที่มีความหวาดกลัวและกังวลได้อีกด้วย ซึ่งการศึกษามุสลัยจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการขออูอาฮ์ซึ่งจะช่วยให้สภาพจิตใจของผู้เรียนมีความเข้มแข็ง มีความใกล้ชิดกับอัลลอฮ์ ผู้เรียนมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ และเป็นพลังผลักดันที่สำคัญซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการศึกษาหาความรู้ ซึ่งในกิจกรรมนั้นนอกจากการละหมาดร่วมกันแล้ว ยังมาการให้ความรู้เกี่ยวกับอิสลามศึกษาร่วมด้วย ทำให้ผู้เรียนได้มีความรู้ในประเด็นต่าง ๆ ตามหัวข้อที่โรงเรียนได้กำหนดให้ผู้เรียนได้รับความรู้

2.10 การมุ่งสู่ความพึงพระทัยของอัลลอฮ์

การตรึงใจด้วยการฝึกให้นักเรียนได้มุ่งมั่นในหน้าที่ของตนเอง โดยการใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ ควบคู่ไปกับการขออูอาฮ์ (ขอพรต่ออัลลอฮ์) และการตะวักกัลอะลัลลอฮ์ (การมอบหมายต่ออัลลอฮ์) นั้น เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความพยายามในสิ่งที่ต้องทำและเพื่อให้สู่จุดหมาย ด้วยการพยายามให้เต็มที่จนสุดความสามารถไม่ว่าเรื่องใด ๆ ก็ตาม เช่น ในเรื่องการเรียน การทำข้อสอบ การเล่นเกมกีฬา หรือการแข่งขันทักษะ เป็นต้น โดยการตรึงใจด้วยวิธีการนี้เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ขออูอาฮ์ (วิงวอน) จากอัลลอฮ์ รวมทั้งการตะวักกัล (มอบหมายต่ออัลลอฮ์) ในการกำหนดความสำเร็จ ซึ่งวิธีการนี้เป็น การตรึงใจให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความพยายามในการที่จะทำสิ่งที่ต้องการตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างเต็มที่ และให้รู้จักวิงวอนจากอัลลอฮ์ และมอบหมายต่ออัลลอฮ์ในสิ่งที่พระองค์ได้กำหนดไว้ ซึ่งการตรึงใจให้นักเรียนมีสามประการนี้ในหัวใจ นอกจากจะช่วยให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นและพยายามในการเดินสู่เป้าหมายแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนได้อ่อนน้อมถ่อมตน เรียนรู้ที่จะขออูอาฮ์ และไม่หลงว่าทุกความสำเร็จที่ได้มาเกิดจากความเก่งกล้าของตัวเองเพียงผู้เดียว แต่มาจากความเมตตาของอัลลอฮ์ และหากมีความผิดพลาดเกิดขึ้น การสอนให้นักเรียน ตะวักกัลอะลัลลอฮ์ (มอบหมายต่ออัลลอฮ์) และยอมรับในสิ่งที่อัลลอฮ์กำหนด จะเป็นการเยียวยาจิตใจในกรณีที่นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ช่วยให้นักเรียนเข้มแข็ง และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ก่อให้เกิดพลังในการเดินไปข้างหน้าต่อไป เพราะเชื่อว่า สิ่งที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต คือบททดสอบที่จะต้องข้ามผ่านไปได้ โดยพบว่า ในการตรึงใจของโรงเรียนนั้น ไม่ได้มุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) เป็นเป้าหมายหลัก แต่เป็นการดำเนินกิจกรรมตามธรรมชาติของแต่ละวิธีการ แต่สิ่งเหล่านั้น คือวิธีการที่สามารถพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET)

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการตรึงใจของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะวิธีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการตรึงใจของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา ดังต่อไปนี้

3.1 การพัฒนาบุคคล

ผู้ให้ข้อเสนอแนะซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และผู้เรียน ต่างมีความเห็นในทิศทางเดียวกันว่า การพัฒนามุร้อบบียะห์เป็นตัวหลักในการตรึงใจ และนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการพัฒนาบุคคลนับเป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้การตรึงใจมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ได้วางไว้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะวิธีการในการพัฒนา

บุคคลด้วยการศึกษาดูงาน การให้ความรู้ด้านอิสลามศึกษาแก่ผู้รอบบิยะและการแนะนำเทคนิคหรือวิธีการที่หลากหลายในการดะรียะฮ์นักเรียน

3.2 การพัฒนา/ปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินกิจกรรมในการดะรียะฮ์

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า วิธีการที่ใช้ในการดะรียะฮ์นั้น ครอบคลุมและครบถ้วนสำหรับการพัฒนา นักเรียนอยู่แล้ว แต่ยังขาดความสม่ำเสมอและความเข้มข้นของกิจกรรม จึงเสนอแนะให้มีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพิ่มความถี่และความเข้มข้นของกิจกรรมที่ทำแล้วได้ผล ควบคู่ไปกับการให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง

3.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดะรียะฮ์

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การดะรียะฮ์เป็นวิธีการที่สามารถใช้พัฒนานักเรียนได้ จึงเสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีการและผลของการดะรียะฮ์เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาอื่นๆ ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา คณะวิจัยได้ อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์หลักในการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

สภาพการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางและตอนปลายไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา โดยเป็นโรงเรียนที่มีการใช้วิธีการดะรียะฮ์ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์

จากการวิจัยพบว่า มีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ผู้บริหารมีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการวัดคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ใช้ในการวัดความสำเร็จจากการใช้วิธีการดะรียะฮ์ในการพัฒนาความรู้ด้านอิสลามศึกษา ใช้ในการพัฒนาครูและวิธีการในการดะรียะฮ์นักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และใช้ในการสะท้อนข้อมูลให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และครู มีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการวัดความรู้และความเข้าใจของนักเรียนทางด้านอิสลามศึกษา ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา/ปรับเปลี่ยนวิธีในการดะรียะฮ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และใช้ในการสะท้อนข้อมูลให้แก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สุรชัย ไวยวรรณจิตรและคณะ (๒๕๕๗) ที่ได้ศึกษาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ระดับชั้นมัธยมปีที่ ๓ และปีที่ ๖ ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยได้กล่าวถึงวิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีการวิเคราะห์ผลสอบตาม มาตรฐานของนักเรียนปีที่ผ่านมา ศึกษาเด็กรายบุคคลในปีที่จะสอบ มีการวางแผนพัฒนาผู้เรียนร่วมกันของบุคลากรใน โรงเรียน ครูควรปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนโดยคำนึงถึงลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เน้นกระบวนการคิดทุกระดับชั้นอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานตามมาตรฐานและตัวชี้วัด

จัดทำคลังข้อสอบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตลอดจนจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในการทำข้อสอบตามแนวข้อสอบของ สทศ. ให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความตระหนักในปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วมกันทุกฝ่าย และนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง สิ่งสำคัญคือควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน และสอดคล้องกับปณิธาน หัสปราบ (๒๕๕๗) ที่พบว่า ในทุกโรงเรียนเมื่อได้รับผลการทดสอบทางการศึกษามาแล้ว โรงเรียนทำการประชุมชี้แจง ให้ข้อมูลสารสนเทศและรายงานผลการทดสอบแก่ครูเพื่อให้ทราบผลการศึกษาระดับปีการศึกษาที่ผ่านมาในภาพรวมและรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในบางโรงเรียนได้เพิ่มกระบวนการกำกับติดตามผลการดำเนินการของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้วยเช่นกัน เมื่อแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้รับสารสนเทศและมีการวิเคราะห์ข้อสอบรายตัวชี้วัดแล้ว โรงเรียนมีการปรับการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด

ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นโรงเรียนที่มีการพัฒนาการบริหารและการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามความคาดหวังของชุมชนและเป้าหมายของโรงเรียน และจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาชาติชาติ เพราะผู้บริหารของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ล้วนเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในการบริหารโรงเรียน เพราะเป็นผู้ที่พัฒนาตนเองด้วยการศึกษาในสาขาการบริหารโรงเรียน และมีประสบการณ์ในการบริหารจนประสบความสำเร็จและสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่สถานศึกษาอื่นได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ล้วนเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้ผู้บริหารพัฒนาสถานศึกษา ตนเอง และครูให้รู้ถึงวิธีการนำผลสัมฤทธิ์ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

ผลการศึกษาวิธีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านการตรึงปิยะของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา

โรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา ได้ใช้การตรึงปิยะในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ด้วยการ จัดตารางกิจวัตรประจำวันของผู้เรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้บูรณาการอิสลามในห้องเรียน การตรึงปิยะโดยการสร้างบรรยากาศความเป็นอิสลามในโรงเรียน กิจกรรมฮาลาเกะฮุ (กลุ่มศึกษาอิสลาม) เคาเราะฮุ (การอบรมสัมมนา) ตามสถานการณ์โลกประเทศ ชุมชน เหตุการณ์ในโรงเรียน หรืออื่น ๆ เรียะหุละฮุ (การทัศนศึกษา) มุค็อยยัม (การทำค่าย) คิยาม (การถือศีลอด) กิยามุลลัยลุล (การละหมาดในยามค่ำคืน) และการมุ่งสู่ความพึงพระทัยของอัลลอฮุ โดยการใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายควบคู่ไปกับการขออุมม (ขอพรต่ออัลลอฮุ) และ การตะวัค กัลอะลัลลอฮุ (การมอบหมายต่ออัลลอฮุ) สอดคล้องกับ ไมซาเราะ ซุนรักะ (๒๕๕๗) ที่ได้ศึกษาวิธีการตรึงปิยะนักเรียนในโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาคาร พบว่า วิธีการตรึงปิยะนักเรียนในโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาคาร มี ๖ วิธีการ ได้แก่ การใช้อัลกุรอานและอัลหะดีษ การเป็นแบบอย่างที่ดี การสนทนา การฝึกให้เกิดความเคยชิน การลงโทษ และการทำค่าย ซึ่งสอดคล้องกับ มนุคค์ดี โต๊ะเถื่อน (๒๕๓๓ : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา แนวคิดและวิธีการปลูกฝังอัคลาก (คุณธรรมจริยธรรม) ในอิสลาม สภาพปัญหาและแนวทางการปลูกฝังอัคลาก (คุณธรรมจริยธรรม) แก่นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีพบว่า วิธีการปลูกฝังอัคลาก (คุณธรรมจริยธรรม) ในอิสลามมี ๖ วิธีการ ได้แก่ ๑) วิธีการสร้างแบบอย่างที่ดี ๒) วิธีการสร้างแรงจูงใจ ๓) วิธีการดักเตือน ๔) วิธีการนำเสนอประวัติศาสตร์อิสลาม ๕) วิธีการจัดกิจกรรมปลูกฝังอัคลาก (คุณธรรมจริยธรรม) อย่างสม่ำเสมอ ๖) วิธีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี ที่ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามนั้น มีอัลกุรอานและอัลหะดีษเป็นทางนำใน

การดำเนินชีวิต ซึ่งผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม เชื่อว่า ผู้ที่ปฏิบัติตามแนวทางของท่านนบี (ตามอัลหะดีษ) และคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ (ตามอัลกุรอาน) คือผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า และวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการ تربียะฮ์นักเรียน ล้วนเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำอัลกุรอานและอัลหะดีษไปใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างความรู้ทางด้านวิชาการแล้ว ยังเป็นการสร้างจิตวิญญาณให้เป็นผู้ที่รักที่จะทำความดีและนำอัลกุรอานและอัลหะดีษเป็นแนวทางในการพัฒนาตัวเองและสังคมอันเป็นเป้าหมายหลักตามคำสอนของอิสลาม

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าวิธีการ تربียะฮ์ เป็นวิธีการที่คำนึงถึงความต้องการสูงสุดของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามนั่นคือ การนำอัลกุรอานและอัลหะดีษมาใช้เป็นหลักในการ تربียะฮ์ในทุกกิจกรรม ซึ่งนับเป็นวิธีการหรือกิจกรรมสำคัญที่เชื่อมโยงให้ถ่ายทอดวิถีของมุสลิมที่ต้องการใช้ทุกช่วงชีวิตตามบทบัญญัติในอัลกุรอานและอัลหะดีษ เมื่อโรงเรียนได้นำวิธีการ تربียะฮ์มาใช้ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่หนุนเสริมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจมากขึ้น เพราะการ تربียะฮ์เป็นวิธีการที่เชื่อมโยงให้ผู้เรียนสามารถมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อิสลามศึกษาในโลกนี้ และประสบความสำเร็จในฐานะบ่าว ที่ได้เดินตามแนวทางของอัลอิสลามในโลกหน้า ซึ่งสอดคล้องกับ โมฮะเราะะ ซุนร็อกซ์ ที่ได้กล่าวไว้ว่า (๒๕๕๗ : ๒๐๐) การใช้วิธีการ تربียะฮ์นั้นเป็นวิธีการที่ท่านนบีมุฮัมมัดได้นำมาใช้กับบุคคลในทุกวัย และผู้ทรงคุณวุฒิอาจเห็นว่าวิธีการดังกล่าวที่นอกจากจะนำมาใช้ในการพัฒนานักเรียนได้แล้ว ยังนำมาใช้ในการพัฒนาครูได้อีกด้วย และมุฮัมมัด บิน อับดุลลอฮ์ อัดดะอ์ฮ์ (๒๕๕๕ : คำนำ) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การ تربียะฮ์เป็นวิธีการที่ท่านนบีมุฮัมมัดได้นำมาใช้กับบรรดาเศาะหาบะฮ์และบุคคลอื่น ๆ รอบข้างของท่านโดยรูปแบบที่หลากหลาย จึงทำให้บรรดาเศาะหาบะฮ์ คือกลุ่มชนหนึ่งที่ไม่เหมือนเช่นบรรดากลุ่มชนอื่นบนพื้นแผ่นดินนี้ พวกเขาคือบรรพชนที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นที่ไม่เหมือนเช่นบรรดาผู้คนทั้งหลาย พวกเขาคือบรรดาประชาชาติที่เป็นผู้นำไม่เหมือนเช่นประชาชาติอื่น ๆ ทั้งหมด และด้วยรูปแบบอันเป็นแบบอย่างนี้เองที่มุสลิมทุกคนสมควรนำมาเป็นแนวทางในการอบรมสั่งสอน โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นครูผู้สอนและนักดาอีย์ทุกคน

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการ تربียะฮ์ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา

สำหรับผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการ تربียะฮ์ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลา ได้แก่ ๑) การพัฒนาบุคลากร โดยการศึกษาดูงานการให้ความรู้ด้านอิสลามศึกษาแก่ครูอับบีย การแนะนำเทคนิค/วิธีการที่หลากหลายในการ تربียะฮ์ ๒) การพัฒนา/ปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานในการ تربียะฮ์ โดยการเพิ่มความถี่ของกิจกรรมที่ทำแล้วได้ผล เพิ่มความเข้มข้นของกิจกรรม มุ่งสู่การฝึกปฏิบัติจริง สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการ تربียะฮ์ และควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการ تربียะฮ์ให้มากขึ้นเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาในสถานบันอื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สะการียา แวโซะ (๒๕๕๕) ที่พบว่า ความเข้าใจในหลักสูตอิสลามศึกษาและความรู้เกี่ยวกับอิสลามศึกษาของผู้สอนมีผลต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และสอดคล้องกับ อาซีซัน เกบัน (๒๕๕๕) ที่พบว่า แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูล ปรากฏดังนี้ คือ แนวทางการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การสอดแทรกเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการสร้างสร้างจิตสำนึก และบูรณาการกับการปฏิบัติตนตามแนวทางอิสลาม แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม โดยเน้นการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม ด้วยการเริ่มต้นจากที่บ้าน และมีการติดตามนักเรียนอย่างจริงจัง แนวทางการสร้างแบบอย่างที่ดี ได้แก่ มีการปลูกฝังและปลูกจิตสำนึกที่ดีให้กับนักเรียน ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในทุกเรื่อง แนวทางการสร้างแรงจูงใจ ได้แก่ มีการกระตุ้น ส่งเสริม ให้อำนาจ มอบเกียรติบัตร และชมเชย นักเรียนปฏิบัติในทางที่ดี ตามแบบอย่างของอิสลาม แนวทางการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามหลักการอิสลามให้หลากหลาย เช่น ส่งเสริมนักเรียนในเรื่องการปฏิบัติศาสนกิจ จัดค่ายคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ การปลูกฝังให้นักเรียนรักโรงเรียน จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม ที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยที่ทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จก็คือผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งควบคู่ไปกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และบริบทของผู้เรียนภายใต้บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังคม และประเทศชาติ

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในบางโรงเรียนมีรอบบียที่ทำหน้าที่ในการตักเตือนนักเรียนนั้นจบการศึกษาในด้านสามัญและไม่ได้เรียนในด้านศาสนาโดยตรง จึงทำให้ขาดความรู้ในการเชื่อมโยงและบูรณาการวิชาสามัญกับอิสลาม และอีกกรณีหนึ่งก็คือมีรอบบียยังขาดประสบการณ์ในการนำเสนอความรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยวิธีการปฏิบัติจริง และใช้รูปแบบการนำเสนอที่หลากหลายและสม่ำเสมอ จึงส่งผลให้การตักเตือนขาดความเข้มข้น อีกทั้งวิธีการตักเตือนซึ่งเป็นวิธีการที่ทานปีเคยใช้ในการพัฒนาบุคคลแล้วประสบความสำเร็จกลับมีการศึกษาวิจัยน้อยมาก จึงทำให้การพัฒนาและแบบวิธีการไม่แพร่หลาย ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องการตักเตือนให้มากขึ้น เพื่อนำความรู้จากการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาในวงการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติควรกำหนดให้สถานศึกษาต่าง ๆ นำผลสอบ I-NET ไปใช้เป็นข้อมูล ประกอบการพิจารณาเข้าศึกษาต่อได้อย่างแท้จริง เพื่อให้สถานศึกษา ตลอดจนตัวผู้เรียน ตระหนักถึงความสำคัญของการสอบ I-NET มากขึ้น
2. ครูผู้สอนควรนำผลทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) มาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาทักษะการสอน การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
3. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET)
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการนำผลทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นเพียงวิธีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ผ่านวิธีการตรึงยะฮ์ : กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสงขลาเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาการนำผลของการใช้วิธีการตรึงยะฮ์ในการพัฒนาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET)
2. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการนำวิธีการตรึงยะฮ์ไปใช้ในการพัฒนาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ในจังหวัดอื่น ๆ
3. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการใช้วิธีการตรึงยะฮ์ในการพัฒนาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติในด้านอื่น ๆ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ปนัดดา หัสปราบ. 2557. **แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน**. รายงานวิจัย. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ : กรุงเทพมหานคร.
- มนูศักดิ์ โต๊ะเถื่อน. 2553. **สภาพปัญหาและแนวทางการปลูกฝังอัลลากแก่นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มุหัมมัด บิน อับดุลลอฮ์ อัลดุวัยซุ. 1434 ฮศ. **ท่านนบีมุฮัมมัดหาบะฮ์อย่างไร**. แปลจาก مؤسسا لى النبی صلی اللہ علیہ وسلم لتربو یة โดยอับดุลมานะฮ์ ฟิตยะตุลฮัก.
- โมชาเร๊ะ ชุนรักษ์. 2557. **วิธีการดื่มน้ำนักเรียนในโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาคาร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2557. **รายงานผลการทดสอบมาตรฐานอิสลามศึกษา (I-NET)**. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ : กรุงเทพมหานคร.
- สมาคมนักเรียนเก่าภาษาอาหรับประเทศไทย. 1998. **พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน พร้อมแปลเป็นภาษาไทย**. อัลมาดีนะฮ์. อัลมุนาวาเราะห์ : ศูนย์กษัตริย์ฟาฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.
- สะการียา แกโซะและคณะ. 2555. **การศึกษสาเหตุที่ส่งผลต่อคะแนนสอบ I-NET ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ ๖ ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ ๓ และชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ ๓: กรณีศึกษาจังหวัดนราธิวาส**. รายงานวิจัย. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ: กรุงเทพมหานคร.
- สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร และคณะ. 2557. **การนำผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ระดับชั้นมัธยมปีที่ ๓ และปีที่ ๖ ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้**. รายงานวิจัย. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ: กรุงเทพมหานคร.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555. **ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ปีการศึกษา ๒๕๕๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- สำนักงานทดสอบการศึกษาแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2557, สืบค้นจาก <http://www.niets.or.th/th/>
- องอาจ นัยพัฒน์. 2558. **วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : หจก.สามลดา.
- อาชีซัน เกป็น. 2555. **สภาพ ปัญหา และแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอิสลามแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสตูล**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.